

Paraša: Acharej mot

4 294 písmen

1 170 slov

80 veršů

154 řádek

28 micvot

Paraša: Kedošim

3 229 písmen

868 slov

64 veršů

109 řádek

51 micvot

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אָהֲרֹן
בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי־יְהוָה וַיִּמָּתוּ:

A Hospodin promluvil k Mošemu po smrti dvou synů Aharonových, když se přiblížili před Hospodina a byli usmrceni.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל־כָּל־עֵדֶת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

A Hospodin promluvil k Mošemu řka: „Mluv k celé obci Jisra’ele a řekni jim: ‚Budte svatí, neboť já, Hospodin, váš Bůh, jsem svatý.‘ “

Sidra pro tento týden: Acharej mot – Kedošim

1. alija (Va-jikra 16:1–24)

Bůh hovoří k Mošemu po smrti dvou Aharonových synů (smrt Nadava a Avihua popisuje paraša Šmini). Moše má Aharona varovat, aby ani jako velekněz nevstupoval do nejsvatější svatyně (kodes kodašim) s jedinou výjimkou, a tou je desátý den sedmého měsíce, šabat šabaton, Den smíření.

Proč je v textu Tóry na toto místě zmíněna smrt Aharonových synů?

Paraša podrobně rozebírá bohoslužbu na Den smíření. Aharon má přivést býka jako oběť za hřích a berana jako oběť vzestupnou. Poté přivede dva kozly. Velekněz musí losovat a určit jednoho kozla jako oběť za hřích a druhého pro Azazela, aby byl svržen z útesu (případně vyhnán do pouště). Do svatyně má Aharon přinést kadidlo a rozstříknout krev z různých obětí na určená místa v miškanu.

Kdo nebo co je Azazel?

2. alija (16:25–17:7)

Všechny lid je povinen držet na Den smíření přísný půst. Když nastane desátý den sedmého měsíce, Aharon udělá vše, co bylo přikázáno. Tuto výjimečnou bohoslužbu mají opakovat každý rok po všechna pokolení všichni budoucí nástupci Aharona v úřadu velekněze. Je vydán zákaz přinášet zvířecí oběti kamkoli jinam než do svatostánku.

Proč byl za Den smíření vybrán zrovna 10. tišri?

3. alija (17:8–18:21)

Je zakázáno konzumovat krev zvířat. Po porážce uloveného ptactva nebo divokých zvířat je přikázáno jejich krev přikrýt. Jsou vyjmenovány zákony týkající se nežádoucích sexuálních vztahů, například mezi blízkými příbuznými.

4. alija (18:22–19:14)

Pokračování výčtu zakázaných sexuálních vztahů. Blaho lidu v zemi, která je mu přislíbena, se bude odvíjet od toho, do jaké míry bude zákony respektovat. Pokud si Jisra’el osvojí zvyky jiných národů a bude se dopouštět toho, co je mu zapovězeno, učiní svým jednáním zemi nečistou a ta jej vyvrhne. Přikázání ctít rodiče a den odpočinku. Zákaz uctívání model. Přikázání obětovat oběti správným způsobem a jíst oběti v jejich stanovený čas. Když někdo sklízí úrodu z pole, má ponechat okraj chudým, aby na něm mohli paběrkovat. Nikdo nesmí klást slepému do cesty kámen nebo překážku.

Verš Va-jikra 19:5 říká: „Budete-li obětovat dobrovolnou oběť, obětujte ji tak, aby byla přijata.“ Co si pod tím představít a jak bychom mohli toto přikázání naplňovat dnes?

5. alija (19:15–32)

Soudy mají rozhodovat spravedlivě. Soudcům není dovoleno nadržovat slabšímu, ani podbízet se mocnému. Zákaz chovat k někomu nenávisť nebo bažít po pomstě. Příkázání milovat svého bližního jako sebe sama. Zákaz jíst plody stromu během prvních tří let jeho růstu. Plody čtvrtého roku (*neta reva'í*) mají být přineseny a snědeny před Hospodinem. Je zakázáno dělat si jizvy nebo tetování na znamení smutku, obracet se na věšťce nebo hádat z přírodních jevů. Je příkázáno povstat v přítomnosti učence a staršího.

Proč by se plody stromů během prvních tří let neměly jíst? Má tento příkaz podle vás nějaký racionální důvod? Nebo je jeho význam etický? Nebo snad tkví v něčem úplně jiném?

6. alija (19:33–20:7)

Zákaz utlačovat přistěhovalce. Nařízení, že se lidé mají chovat k utečencům laskavě. Připomenutí, že i Jisra'el byl hostem v Egyptě. Obchodníci musí mít přesné váhy a míry. Zákaz obětování dětí pohanským božstvům –

molochovi. Zákaz obracet se na věšťce a vyvolávače duchů.

7. alija (20:8–27)

Je zakázáno proklínat své rodiče nebo jim jinak zlořečit. Výčet trestů za dopuštění se zakázaných vztahů a cizoložství. Nařízení k dodržování zákonů kašrutu, které mají Jisra'el učinit odlišným národem.

Haftara (Amos 9:7–9:15)

Společné téma sidry a haftary je chování Jisra'ele, jeho pohrdání Tórou a příklon k jednání okolních národů, což Tóra v této sidře výslovně zakazuje. Prorok Amos tvrdě kritizuje Jisra'el za to, že se nechová o nic lépe než Kušijci a ostatní národy. Jisra'el čeká přísný soud – ti, kdo si jsou sami sebou jisti, že se k nim zlo nepřiblíží, zahynou. Zároveň dojde také k obnovení davidovského království, k návratu vyhnanců a obnově zničených měst a vesnic. Podobně jako paraša hovoří o tom, že Jisra'el bude ve své zemi sázet stromy, obilí a sklízet úrodu, tak i prorocství přislubuje obnovu země, která bude dávat svou úrodu a lid už z ní nikdy nebude vytržen.

Proč 10. tišrej?

Že některé naše svátky připadají na novoluní nebo na úplněk, dává smysl – alespoň se mohou jejich data snáze určit i bez předtištěného nebo předem vypočítaného kalendáře.

Dva svátky do tohoto schématu nezapadají: blížící se Šavuot, který připadá na 6.–7. sivanu, a Den smíření, 10. tišrej. Důvodem k ustanovení svátku Šavuot na 6. sivan je prostě uplynutí sedmi týdnů od vyvedení z Egypta a okamžik příchodu Jisra'ele k hoře Sinaj. Ale proč 10. tišrej? Že by kvůli tomu, že si od Roš ha-šana mohou lidé napočítat na prstech, kolik „hrozných dnů“ či „dnů bázně“ je ještě čeká? Pokud máte doma luach nebo kalendář LŠ, zkuste spočítat, kolik dnů je mezi Šavuot a Jom kipur. A jestli dospějete k číslu 120, tak to nebude náhoda.

O Šavuot si připomínáme darování Tóry a okamžik Mošeho výstupu na horu Sinaj, kde strávil čtyřicet dní a nocí. Když se po tomto čtyřicetidenním půstu i s deskami smlouvy, zjistil, že Jisra'el namísto očekávání uctívá jako své „bohy“ zlaté tele. Bylo to čtyřicet dní po 6. sivanu, tedy 17. tamuzu, kdy Moše rozbil desky smlouvy, a onen den se měl stát dnem, kdy si budeme připomínat nejen jejich rozbití, ale též další prolomení a zničení: prolomení jeruzalémských hradeb, demonstrativní spálení svítu Tóry během římského útaku a mnohé další.

Půstem 17. tamuzu začíná nejen období tří týdnů smutku, které trvá až do 9. avu, ale také druhé čtyřicetidenní období, které trvá až do novoluní měsíce elul (9. av se náhodou nachází přímo uprostřed tohoto druhého „čtyřicetidení“). Po uplynutí čtyřiceti dní se 1. dne měsíce elul vypravil Moše na horu Sinaj podruhé, opět na čtyřicet dní a nocí. Tentokrát ho po návratu nečekalo žádné nepříjemné překvapení a onen den, 10. tišrej, se tak do budoucna stal dnem, kdy Bůh odpouští svému lidu jeho přestoupení, pokud učiní upřímné pokání. Jedno na první pohled úplně smysl nedává – jestliže k zsvěcení svatostánku a smrti Aharonových synů došlo na začátku nisanu a Den smíření je ustanoven na 10. tišrej, tedy o půl roku později, proč text Tóry zrovna na tomto místě znovu připomíná smrt Aharonových synů? V midraši Sifra rabi El'azar ben Azarja říká: „Čemu se to podobá? Tomu, když pacient navštíví lékaře a jeden mu řekne: ‚Nepij studené nápoje a lež v suchu a teple, zatímco druhý lékař mu řekne: ‚Nepij studené nápoje a lež v suchu a teple, abys nedopadl jako tamten, co tak neučinil a zemřel.‘ Varování toho druhého lékaře je mnohem účinnější.“ Proto když má Moše říct Aharonovi, aby nepřicházel do svatyně kdykoliv se mu zachce, zdůrazní ještě předtím „po smrti dvou synů Aharonových,“ kteří zemřeli, když se přiblížili a nebylo to od nich žádáno.

Bud'te svatí

„A budete-li žnout zeň úrody své země, nevyžinej pole až do rohů a po své žni nepaběrkuj. ... Neokrádejte a neutiskujte a neobelhávejte jeden druhého mezi sebou!“ (Va-jikra 19:9-11)

Spojené paraši Acharej mot a Kedošim se věnují dvěma tématům, která spolu úzce souvisí. Zatímco paraša Acharej mot rozebírá Den smíření a věnuje se povaze smířčích obřadů, v paraše Kedošim nacházíme návod, jak konfliktním situacím mezi lidmi předcházet. Nejedná se o všem o prosté „Chovejte se k sobě hezky“ – to bychom to měli příliš jednoduché. To, co je hezké, je velmi subjektivní kategorie, a míra toho, co považujeme za slušné či neslušné, kolísá v závislosti na jednotlivci. A pak by se slušelo přiznat, že někdy můžeme narazit na zeď hlouposti či arogance takového rozsahu, že se neovládeme a ulevíme si třeba tím, že někomu pěkně od plic řekneme, co máme zrovna na srdci i na jazyku. Není snad upřímnost také svého druhu ctnost? A vůbec, tyto konfrontace jsou většinou vzájemné a obvykle si nezůstáváme nic dlužni – vždyť kdo z nás je svatý? A to je právě ono. V paraše Kedošim se totiž objevuje požadavek Kedošim *tihju* – „Bud'te svatí.“ A to hned několikrát – jen se ty jednotlivé verze od sebe trochu liší. Jenže kdo jsou kedošim? Určitě by to neměli být nějakí povrchní svatoušci. A rovněž to neznamená chovat se jako nějaké sebejisté sanctum officium, mravnostní policie a španělská inkvizice dohromady. Takový náboženský kádrovák, peskující své okolí pro nedostatečnou délku rukávů či sukni („O tři centimetry kratší!“), asi se svatostí také nemá mnoho společného. Pojetí svatosti, a zvláště pak svatosti, které může dosáhnout člověk, se v židovství výrazně liší od toho, co si pod pojmem „svatý“ nebo „světec“ představí příslušníci jiných náboženství. Je pravda, že přídomkem „kadoš“ jsou označovány na náhrabcích například výjimečné rabínské autority, ale také mučedníci, kteří položili svůj život pro *kiduš ha-Šem*, tady posvěcení Jména – zemřeli kvůli tomu, že byli Židé. To nám našťestí tato paraša neukládá. Naopak! Bud'te svatí (a naživu). Jak tedy máme být svatými? Známá agada z Talmudu říká, že co nechceš, aby druhí činili tobě, nečiň ty jim – to je podstatou Tóry a vše ostatní je už jenom komentář. V této paraše nacházíme v podstatě totéž, jen v pozitivním gardu: miluj svého bližního jako sebe sama. To už je sice o něco konkrétnější, ale podobně jako životní postoj „Co je moje, je moje, a co je tvoje, je tvoje“ může vést i k povaze sodomských. tj. k sobectví a bezohlednosti, tak se i uplatňování zásady „chovejte se tak, jak byste si přáli, aby se druhí chovali k vám“ může snadno zvrtnout v bezohlednost „když to nevadí mě, proč by to mělo vadit druhému“.

Proto Tóra přichází s podrobným návodem. Vedle zákazu všemožných příbuzenských sňatků a sexuálních praktik (mezi nimi i stálé rozbroje způsobující pasáž odsuzující poměr dvou mužů), se zde nachází i řada příkázání akcentujících princip vzájemné odpovědnosti, solidarity a dosud nebyvalé rovnosti před zákonem.

„Nedopouštějte se bezpráví, nenadržuj chudému a nesnaž se zalíbit vznešenému, sud' spravedlivě!“ Nic nedokáže rozložit společnost spolehlivěji než vědomí, že se člověk nemůže at' už z toho či onoho důvodu domoci práva, děje-li se mu křivda. Nic nepodlomí morálku člověka víc než vědomí, že ocitne-li se v nouzi, skončí bez prostředků a zemře hlady, protože mu nikdo nepomůže. Proto Tóra jako psaný zákon stanovuje charitu jako povinnost – nelze-li se spolehnout na dobrovolnost, výběr

dání, ani na státní aparát, který by vybrané prostředky dokázal spravedlivě přerozdělit, je třeba charitu nařídít. A Tóra ústní, kodifikovaná v Mišně a rabínské literatuře, tuto povinnost dále rozebírá.

Toto jsou věci, které nemají zákonem určenou maximální míru: okraj pole ponechávaný chudým, prvotiny, oběť sváteční, skutky milosrdenství a studium Tóry. Toto jsou věci, které člověku poskytují požitek na tomto světě, a základ mu zůstane pro svět budoucí: projevování úcty otci a matce a sjednání míru mezi člověkem a jeho bližním – avšak studium Tóry je jako všechno dohromady.

Těmito slovy začíná traktát Pe'a (pe'a je právě onen okraj pole, který má majitel ponechat chudým k paběrkování) a shrnuje v nich i základní body paraši Kedošim – projev úcty vůči rodičům, mír mezi lidmi a solidaritu s potřebnými.

Traktát těmito slovy začíná, ale rozhodně jimi nekončí. V osmi kapitolách podrobně rozebírá, kolik musí pe'a (a další dary chudým) minimálně činit z celkové úrody, kdy je úroda uvolněna pro paběrkování, kdy a za jakých podmínek mohou chudí paběrky sbírat, a taktéž výzvu, aby lidé těchto darů nevyužívali zbytečně, když nemusí, a nezneužívali je.

Ten, kdo nepotřebuje almužnu, a přesto si ji vezme, neodejde z tohoto světa, dokud nebude v nouzi a nebude závislý na pomoci ostatních. A ten, kdo potřebuje almužnu, ale nevezme si ji, neodejde z tohoto světa, dokud nepodpoří jiné. O takových říká Písmo: „Požehnaný je muž, jenž důvěřuje v Hospodina a jehož naděje je s Hospodinem.“ To platí též pro soudce, který soudí pravdivě a podle pravdy. Avšak ten, kdo není chromý nebo slepý nebo nemohoucí, ale předstírá, že je jedním z nich, nezemře v požehnaném věku, dokud se skutečně nestane jedním z nich, jak je řečeno: „Kdo hledá zlo, přijde samo za ním.“ Ani soudce, který bere úplatky nebo pokrývá právo, nezemře v poklidu ve stáří, dokud se jeho oči nezakalí, neboť je řečeno: „Nevezmeš úplatek, neboť úplatek zaslepuje ty, co mohou vidět a porozumět...“

Myšlenka traktátu Pea se tak obratem vrátila přes dobročinnost k požadavku na spravedlivé soudy (v některých verzích se Mišna odvolává na verš Dt 16:20 „Spravedlnost, spravedlnost budeš vyhledávat“). Vedle hrozby zkorumpovaným soudcům a korupčníkům, kteří zpronevěřují dotace (totiž almužny) ale trochu zaniká zdánlivě nepochopitelná věta „A ten, kdo potřebuje almužnu, ale nevezme si ji, neodejde z tohoto světa, dokud nepodpoří jiné.“ Zní to na první pohled jako trest, ale mišna tím chce říct pravý opak – takový člověk se dožije požehnaného věku a tento svět opustí až tehdy, kdy mu Bůh ve všem požehná a on bude moci ze svého bohatství podpořit potřebné.

Dle mišny je totiž lepší žít skromně a za své, než se spoléhat na milodary – a to dokonce i v situaci, kdy dotyčný má dle litery zákona na takový milodar nárok. Kedošim *tihju*.

NĚCO VÁM ŘEKNU,
MILÍ SMRTELNÍCI. MY
DÉMONI TO NEMÁME
LEHKÝ. NAŠE EXISTENCE
TOTIŽ HODNĚ ZÁVISÍ
NA TOM, JAK SI NÁS VY
PŘEDSTAVUJETE.

TŘEBA ZROVNA JÁ MÁM
KŘÍDLA - OK - ALE KROMĚ
TOHO TAKY KOZLÍ ROHY.
FAKT DÍK.

ALE TAKOVEJ AZRAEL...
CHUDÁK, HODNEJ KLUK, ALE MUSÍ
SE VLÁČET VŠUDE S KOSOU. VÍTE, CO
TO VÁŽÍ? A KE VŠEMU SI HO POŘÁD
PLETOU SE SMRTĚM. NEBO S KOČKOU
OD GARGAMELA.

NEBO AŠMODAJ.
ČTYŘI HLAVY, ŽÁDNÝ
TĚLO, KŘÍDLA
Z NETOPEJRA. MYSLÍTE
SI, ŽE JE TO NĚJAKÝ
MED?

ZA CO TOHLE MÁ?
CO KOMU Z VÁS UDĚLAL?
MOC BY SI PŘÁL, ABYSTE
SI HO TAKY NĚKDY
PŘEDSTAVILI JAKO
BAROVÝHO POVALEČE
TŘEBA...

ZATO SATAN, NO JO.
Z NĚJ SE VŠICHNI
MŮŽETE POTENTO.
PROTEKČÁK.
SATÁNEK MAZÁNEK....

PŮLKA SVĚTA SI MYSLÍ, ŽE
VYPADÁ JAK AL PACINO.

DRUHÁ, ŽE JAK PŘEDSEDA
VLÁDY... TEN JE TAKY OD NÁS,
BTW.

TAKŽE SE TU NAPARUJE
V OBLEKU OD ARMANIHO
A DĚLÁ MACHRY.

JAKO TAKY JSEM TO DOTÁHL DO
ŠOUBYZNYSU, NE ŽE NE.
A MARVELÁCI MĚ DALI DO KOMIXU.

ALE JSEM POŘÁD SÁM, V POUŠTI.
DŘÍV SI NA MĚ ASPOŇ JEDNOU ZA
ROK NĚKDO VZPOMNĚL.

NEVÍM PROČ, ALE POSÍLALI MI
KOZLY. MĚL JSEM JICH TU JEDNU
DOBU SLUŠNÝ STÁDO. BYLO NÁM
SPOLU VESELO, SKÁKALI JSME PO
SKALÁCH, CHODILI NA PASTVU.

A NAJEDNOU JE POSÍLAT PŘESTALI.

TO JSTE NA MĚ
ZAPOMNĚLI?

MACTER
MARTAPARK